

pielt har staaet paa samme Standpunkt for, og at ogsaa han har set det saaledes, at man maatte komme til Stats- eller offentlig Fæste og ikke til Selveje. Den ærede Ordfører rettede en Bæbrejdelse til mig, som ogsaa er fremsat i Betænkningen for, at det Ændringsforslag, jeg har tilladt mig at stille, fremkom saa sent, i Slutningen af Udvalgets Møder, at det ikke kunde komme til Behandling i Udvalget, da det fremkom efter, at Ministert konferencen havde fundet Sted. Dette er ganske rigtigt, men jeg maa dog sige, at efter at jeg var fremkommen med mit Ændringsforslag, og der var blevet talt om, at det var for sent at tage det under Behandling, kunde der dog alligevel blive Tid til at tage under Behandling et meget indgribende Ændringsforslag, som fremkom fra anden Side. Medens der ikke kunde være Tale om at holde et Møde for at drøfte det Forslag, jeg fremkom med, kunde der meget godt blive Tid til at holde et Møde for at tage det under Behandling, der fremkom fra den anden Side! Naa, det er nu ikke noget, der ændrer mig, for jeg har altid vidst og har ogsaa indhøstet den Erfaring, at der her i denne Verden er Forskel paa Kong Salomon og Sorgen Hattemager; personlig Forskel vil der jo altid blive gjort! — Naar dette Forslag er fremkommet saa sent, er det slet fuldstændig vel overvejet fra min Side. Ærede Medlemmer ville ved at læse dette Forslag og Betænkningen igennem se, at et saadant Forslag vilde meget godt kunne være udarbejdet og forelagt i et af Udvalgets allerførste Møder og som Følge deraf være kommet til at løbe ved Siden af det Forslag, der dannede Grundlaget. Det kunde meget let have ladet sig gøre, thi der er jo ikke noget nyt i dette Forslag. De Tanker, der ligge deri, have været fremme før. Det vil ses af Betænkningen, at de kom frem i 1888 paa den socialdemokratiske Partikongres her i Kjøbenhavn, og derfra ere de gaaede over i det socialdemokratiske Program, hvorpaa de siden have staaet. Derefter have disse Tanker banet sig Vej ud omkring i Befolkningen, have foranlediget Lovforslag indbragte her i Tinget, og Pressen har taget dem op til Bearbejdelse. Paa dette Grundlag fra 1888 er mit Forslag bygget. Der vilde altsaa ikke have været noget som helst i Vejen for, at det kunde have været udarbejdet og fremsat i et af Udvalgets allerførste Møder. Hvorfor det ikke er slet, skal jeg sige. Som det vil erindres, løftede der sig ved 1ste Behandling her i Tinget Høster om, at man skulde gaa meget varsomt til Værks; man skulde husse paa, at der var et andet Ting over

dette, man skulde være nøjsom, man skulde ikke kræve for meget, for, naar man gjorde det, fik man ingen Ting; det var en stor Opgave, der laa for, og man maatte ikke spænde Ben for Sagen ved at stille vidtgaaende Krav osv. I Udvalgets allerførste Møde, i den allerførste halve Time, Udvalget holdt Møde, kom disse Tanker frem i en endnu mere forstærket Form, idet der blev talt om, at man paa ingen Maade maatte komme med vidtgaaende Krav, thi naar man gjorde det, vilde det blive opfattet, som om man vilde spænde Ben for Lovforslaget, saa vilde det, som den ærede Ordfører saa smukt udtalte, kun være at vise, hvem der kunde byde mest. Jeg vil nu for mit Vedkommende forvare mig til det yderste imod, at jeg vil spænde Ben for det Forslag, der er fremkommet, spænde Ben for, at der bliver udrettet noget paa et Omraade, hvor der trænges saa haardt til det som paa Landarbejdernes Omraade. Derfor, da disse Tanker fremkom i Udvalget, og der blev sagt, at dette var Grundlaget, som man skulde arbejde paa, samt at hvis man gif videre end til dette Grundlag, vilde det blive opfattet, som om man vilde modarbejde selve Loven, som om man vilde spænde Ben for den, var det jo ganske naturligt, at jeg tilbageholdt mit videre gaaende Forslag for at afvente og se, hvad Udvalget fik ud af det givne Grundlag. Dette er Grunden til, at mit Forslag kom saa sent frem. Det har selvfølgelig ogsaa været min Opgave subsidiært at søge paa det givne Grundlag at faa de bedst mulige Forhold frem, saaledes at Forslaget kunde blive til den størst mulige Gavn for de mange Tusinde Mennesker, der se hen til vort Arbejde med Haab om, at der skal komme noget ud af det. Mit Forslag fremkom derfor ikke før, og derfor staaer det nu kun som mit Ændringsforslag, uendens der, hvis det var kommet frem før, muligvis havde været enkelte Medlemmer, der vare gaaede med til Tanken. Det lader det jo i hvert Fald til efter Mindretallets Udtalelser i Betænkningen. — Med Hensyn til selve Udvalgets Arbejde vil jeg erindre om, at det Udvalg, der i sin Tid blev nedsat angaaende Medsættelsen af en Landbokommisssion, angav det som Opgaven, at disse Lobber fik en saadan Størrelse, at de, der fik dem, kunde faa sig selvstændige Erhverv. Dette var Formaalet for Landbokommisssionen. Denne opfattede umiddelbart sin Opgave noget anderledes, som det ogsaa blev fremholdt ved første Behandling. Den betragtede det særlig som sin Opgave at staffe Arbejdskraft paa Landet. Det var et betydeligt Tilbagestrid. Og da Kommis-